

Elina Lehtikunnas (1927-2011)

hall.jäsen 1972-74

FIDEA-lehti 1/2012 / Tintti Karppinen

HAIKEAA JA ILOISTA MUISTELUA

Jokseenkin tarkalleen 40 vuotta sitten, helmikuussa 1972, kokoontui Hotelli Helsingin juhlakerrokseen yli neljäkymmentä innokasta draamaihmistä. Kokouksen tuloksena perustettiin Koulujen luovan toiminnan yhdistys ry – Föreningen för skapande verksamhet i skolan rf. Se rekisteröitiin heti seuraavana vuonna, joten myös 2013 on FIDEAn juhlavuosi.

Lainauksia vuoden 1972 toimintakertomuksesta:

- *Silloin perustajajäsenet pitivät tärkeänä, että saadaan yhdistys, joka tehokkaasti pyrkii edistämään luovaa toimintaa opetusmenetelmänä ja saamaan sen myös koulun oppiaineeksi ja mukaan opettajien koulutukseen ja jatkokoulutukseen.”*
- *”Innostusta asiaan on ollut, sitä todistaa jäsenmäärän jatkuva kasvu, nyt se on 320. Joukossa on kaikkien koulumuotojen ja opetusalojen opettajia, teatteriväkeä, logonomeja, psykologeja ja muita alan harrastajia.”*
- *” ... puheenjohtajaksi Ritva Laatto sekä hallitukseen kymmenen jäsentä, jotka edustavat eri koulumuotoja ja opetusaloja... Aino Baldauf (liikunta), Monica von Bonsdorff (äidinkieli, ruotsi), Jukka Jarvola (musiikki), Ulla Laxén (esikoulu, ruotsink.), Elina Lehtikunnas (opettajakoulutus), Outi Louhija (luovan toiminnan opettaja), Kari Luhtanen (erityisopettaja), Birgitta Mattson (äidinkieli, ruotsi), Raija Miettinen (kuvaamataito) ja Kaija Suortti (kansakoulu).*
- *Hallitus valitsi yhdistyksen varapuheenjohtajaksi Monica von Bonsdorffin, suomenkieliseksi sihteeriksi Pirkko-Leena Koposen, ruotsinkieliseksi sihteeriksi Birgitta Mattsonin, tiedotussihteeriksi Leea Vannaksen ja taloudenhoitajaksi Merikki Laurilan (nyk. Jäntti).*

Yhdistyksen nimi on vaihtunut sen jälkeen kahdesti, ensin vuonna 1991 Ilmaisukasvatus – Dramapedagogik ry:ksi (ILKA). Nykyinen FIDEA oli käytössä virallisena lyhenteenä jo kansainvälisissä yhteyksissä ennen vuotta 2001, jolloin vahvistettiin myös nimi Suomen draama- ja teatteriopetuksen liitto ry, Drama- och teaterundervisning i Finland rf ja englanniksi Finnish Drama/Theatre Education Association.

Tavoitteet eivät juurikaan ole muuttuneet, mutta olemme keskittyneet nyt draamaan. Termi luova toiminta sisälsi myös muut taideaineet. Koska musiikilla ja kuvataiteilla on omat aineopettajajärjestönsä ja tuntinsa lukujärjestyksessä, on FIDEAn tehtävä saada draama- ja

teatterikasvatus koulujen tuntijakosuunnitelmaan samalle lähtöviivalle muiden oppiaineiden kanssa. Periksi ei anneta, työ jatkuu...

Taitoa, taidetta ja tarmoa

Kun lukee vanhoja toimintakertomuksia ja pöytäkirjoja, ei voi kuin hämmästellä sitä intoa ja työmäärää, mikä yhdistykseen on satsattu. Kutsuin ystäväni ja kollegani **Pirkko-Leena Kopsen** Hämeenlinnasta meille muistelemaan sekä toimintamme alkuaikoja että sen perustajajäseniä, erityisesti yhteistä ystäväämme **Elina Lehtikunnasta**, joka kuoli viime lokakuussa 84-vuotiaana.

Elina oli aktiivisesti mukana sekä hallituksen jäsenenä että kouluttajana. Hänen ansiostaan Helsingin opettajanvalmistuslaitoksessa alkoi 70-luvulla luovan toiminnan menetelmien koulutus tuleville peruskoulunopettajille.

Elinan elämänuraan mahtui mitä moninaisimpia tehtäviä. Sodan aikana hän toimi työtyttöinä mm. Suomussalmella ja hämmästytti ronskilla otteillaan, avuliaisuudellaan ja mutkattomalla asenteellaan syrjäseutujen pienviljelijäemäntiä. Elina kävi jopa maamieskoulun ennen valmistumistaan ohjaajaksi 1957 Suomen Teatterikoulusta, missä hän toimi myöhemmin opettajanakin toistakymmentä vuotta. Lisäksi hän teki uraa uurtavaa työtä opettamalla teatteria ja ilmaisutaitoa sekä Sibelius-akatemiassa että Taideteollisessa korkeakoulussa.

Pirkko-Leena kuului myös alusta alkaen yhdistyksen perustajajoukon ytimeen. Hän oli laatimassa sille sääntöjä ja toimi sihteerinä sekä levitti osaltaan tietoa uudesta yhdistyksestä ja sen tavoitteista.

Koulutusiltoja pidettiin joka kuukausi ja niissä oli keskimäärin 50-60 osallistujaa!

Heti ensimmäisenä toimintavuonna Pirkko-Leenan johdolla kerättiin myös kortisto Suomessa julkaistuista alan tutkimuksista, seminaaritöistä ja artikkeleista, joka lähetettiin jäsenille. Luettelo täydennettiin ja pidettiin vuosia ajan tasalla. Silloin ei voinut kurkata Googlesta eikä käydä tutkailemassa yliopistojen ja kirjastojen tietokantoja verkossa. Kaikki piti monistaa paperille ja lähettää postissa.

Yhteistyötä kansanopistojen kanssa

Pirkko-Leena perusti myös Kymenlaakson kansanopistolle Inkeröisiin luovan toiminnan linjan ja oli sen ansiokas pääopettaja toistakymmentä vuotta. Yhdistys alkoi järjestää kursseja muissakin kansanopistoissa ja kesäyliopistoissa kasvattajille ja opettajille. Kutsuimme tänne myös englantilaisen **Brian Wayn**, jonka kirjan suomennos on niin ikään tehty yhdistyksen aloitteesta. Brian piti useana kesänä sekä perus- että jatkokursseja eri puolilla Suomea.

Perhekursseja kaikenikäisille järjestettiin toistakymmentä vuotta kesäisin vuodesta 1975 alkaen ja suosio oli mahtava; monet perheet osallistuivat niille vuosi toisensa jälkeen. Inkeröisissä pidettiin lisäksi kursseja draamasta opetusmenetelmänä ja ne oli suunnattu äidinkielen ja kielten opettajille. Mukaan sai ottaa myös lapset, joille oli oma ohjelma. Aamut ja illat oltiin aina yhdessä ja nautittiin draaman eri sovelluksista, leikeistä, tarinoista ja musiikkituokioista.

Vieraanvaraisuutta ja ystävyyttä yli rajojen

Elina oli tunnettu loistavana emäntänä. Alkuvuosina hallitus kokoontui usein hänen kotonaan ja tarjoilu oli aina viimeisen päälle. Elinalla oli asuntonsa vieressä pieni yksiö, jossa lukuisat musiikinopiskelijat saivat asua ja harjoitella ja myös ulkomaiset vieraat olivat sinne aina tervetulleita.

Kun meillä oli majoitusongelma syksyllä 2010, Elina pelasti pulasta ja antoi yksiönsä IDEAn kollegojeni käyttöön. Näin pääsi tyttärenti nelihenkinen perhe putkiremonttiaan pakoon ja muuttamaan tavaroineen kellariimme, josta uusiseelantilainen **Janinka Greenwood** ja norjalainen **Aud Berggraf-Saebo** vuorostaan siirtyivät Elinan seinän taakse kongressivierailunsa loppuajaksi. Samalla he ehtivät tutustua FIDEAn perustajajäseniin.

Elina ja Pirkko-Leena matkustivat eläkkeellä ollessaan eri puolille Eurooppaa. Pirkko-Leena toimi vetäjänä lukuisilla seniorimatkoilla ja hänellä on paljon hauskoja muistoja Elinan osallistumisista niihin. Elinahan oli armoitettu tarinankertoja, joka kielitaitoisena pystyi naurattamaan yleisöään maasta riippumatta. Kerran Pirkko-Leena oli antanut ennakkotehtäväksi esittää syksyinen laulu tai runo. Elinan lauloi ranskaksi Kuolleet lehdet ja lumosi koko patikkaretkiporukan.

”Toivoisin sinunkin muistelevan...” alkaa laulu suomeksi ja sen myötä pyydän kaikkia lukijoita lähettämään juttuja, tarinoita ja muita yhdistyksen toimintaan liittyviä muistoja taltioitavaksi juhluvuotemme kunniaksi.

Olen kirjoittanut nämä rivit kiitollisuudella ja vaatimattomana kunnianosoituksena ystävälleni Elinalle, jonka elämäntyötä suuresti arvostan, kuten Pirkko-Leenankin, johon tutustuin nimenomaan yhdistyksen kautta ja jonka kanssa ystävyys ilokseni yhä jatkuu.

Saa syyttää sentimentaalisuudesta, mutta sanon silti: juuri tällaisten elinikäisten ystävyysuhteiden syntyminen draaman opetus- ja järjestötyön myötä, niin Suomessa kuin maailmallakin, antaa voimia ja iloa työ- ja yksityiselämään.